

**WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI**

Olsztyn, 23 kwietnia 2020 r.

SO-III.431.6.2020

**Pan
Zbigniew Kudrzycki
Wójt Gminy Rozogi
ul. Wojciecha Kętrzyńskiego 22
12-114 Rozogi**

Stosownie do art. 47 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r., poz. 224), zwanej dalej: „ustawą o kontroli w administracji rządowej”, przekazuję Panu treść wystąpienia pokontrolnego.

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrolę problemową przeprowadzono w Urzędzie Gminy Rozogi (NIP 7581039667, REGON 000541003) przy ul. Wojciecha Kętrzyńskiego 22, 12-114 Rozogi, w którym siedzibę ma Urząd Stanu Cywilnego w Rozogach.

W okresie objętym kontrolą oraz w czasie prowadzenia kontroli funkcję Wójta Gminy Rozogi (kierownika jednostki kontrolowanej) pełnił Pan Zbigniew Kudrzycki – na stanowisku od 21 października 2018 r. do chwili obecnej (*akta kontroli s. 28*).

Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w Rozogach jest Pani Alina Kulas, a zastępcą kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w Rozogach jest Pan Jerzy Kaczmarczyk.

Kontrolę przeprowadził zespół pracowników Wydziału Spraw Obywatelskich i Cudzoziemców Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie w składzie:

- 1) Beata Mamińska-Pietrzak – starszy inspektor wojewódzki, przewodnicząca zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 34/2014 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.183.2020 z 27 lutego 2020 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego (*akta kontroli s. 26*),
- 2) Magdalena Michalczewska – starszy inspektor wojewódzki, członek zespołu kontrolnego, posługująca się legitymacją służbową nr 69/2018 wydaną przez Dyrektora Generalnego ww. Urzędu, na podstawie pisemnego upoważnienia do kontroli nr FK-IV.0030.184.2020 z 27 lutego 2020 r. wydanego przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego (*akta kontroli s. 27*).

Kontrolę przeprowadzono w dniu 9 marca 2020 r.

Kontrola została odnotowana w książce kontroli jednostki kontrolowanej pod nr 3/2020.

Przedmiotem kontroli była realizacja w okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. przez Urząd Stanu Cywilnego w Rozogach zadań zleconych z zakresu administracji rządowej w obszarze rejestracji stanu cywilnego oraz zmiany imienia i nazwiska.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 2 ust. 1 oraz art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy z dnia

15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 224) oraz art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 1464) w związku z art. 6 ust. 1 oraz art.11 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 446) oraz art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 10 ze zm.).

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie z uchybieniami**.

W wyniku przeprowadzonej kontroli dokonano następujących ustaleń:

1. Organizacja Urzędu Stanu Cywilnego w Rozogach.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym Urzędu Gminy w Rozogach stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 47/2015 Wójta Gminy Rozogi z 20 kwietnia 2015 r., Urząd Stanu Cywilnego jest komórką organizacyjną bezpośrednio nadzorowaną przez Wójta. Do zadań Urzędu Stanu Cywilnego należą wszelkie sprawy związane z rejestracją stanu cywilnego oraz zmianą imienia i nazwiska, jak również inne zadania określone w § 20 regulaminu urzędu (*akta kontroli str. 43, 45*).

W czasie prowadzenia kontroli w Urzędzie Stanu Cywilnego w Rozogach utworzone były 2 stanowiska pracy. Kontrolowaną komórką organizacyjną kierowała Pani Alina Kulas, zatrudniona na stanowisku Kierownika USC od 29 grudnia 2004 r. Z kolei na stanowisku Zastępcy Kierownika USC zatrudniony był Pan Jerzy Kaczmarczyk (od 29 grudnia 1998 r.) Z ustaleń kontroli wynika, że pracownicy zajmujący stanowisko Kierownika USC i jego Zastępcy posiadają odpowiednie wykształcenie i staż pracy w administracji publicznej, przez co spełniają wymogi co do zatrudnienia na ww. stanowiskach określone w art. 8 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. Prawo o aktach stanu cywilnego (dalej jako „p.a.s.c.”) (*akta kontroli str. 28, 46-59*).

Urząd Stanu Cywilnego w Rozogach mieści się na I piętrze w budynku Urzędu Gminy w Rozogach przy ul. Wojciecha Kętrzyńskiego 22. Lokal Urzędu Stanu Cywilnego składa się z trzech pomieszczeń: pokoju pracy Kierownika USC, w którym przyjmowani są pojedynczo klienci, archiwum oraz sali ślubów. W trakcie trwania czynności kontrolnych, w całym budynku Urzędu Gminy prowadzony był remont. W związku z czym, na sali ślubów były usytuowane inne stanowiska pracy, dlatego też, nie można było uwidocznić na fotografiach faktycznego stanu pomieszczenia.

Księgi stanu cywilnego i akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego przechowywane są w archiwum, które co prawda zabezpiecza je przed dostępem osób trzecich, lecz usytuowanie archiwum na poddaszu nie gwarantuje odpowiedniego zabezpieczenia przed uszkodzeniem i zniszczeniem. Powyższe wynika z sytuacji lokalowej Urzędu Gminy w Rozogach.

Wszystkie księgi stanu cywilnego oprawione są w twarde oprawy, a ich stan techniczny jest co do zasady dobry. Stwierdzono jednak, że jedna z ksiąg urodzeń, przedłożona do kontroli zmigrowanych aktów, miała wydartą okładkę, co należy uznać za uchybienie. Przyczyną powstania powyższego uchybienia jest fakt, że księgi stanu cywilnego są często używane i przy każdym wyjęciu z regału może dojść do uszkodzenia zbioru. Na dzień przeprowadzenia kontroli nie stwierdzono jednak skutków uchybienia. Akta zbiorowe rejestracji przechowywane są w segregatorach. Segregatory nie są przepelnione, co umożliwia wpinanie wpływających dokumentów na bieżąco, bez groźby zniszczenia dokumentów. Dokumenty w aktach zbiorowych prowadzonych do aktów stanu cywilnego, które nie były gromadzone jako dokumenty elektroniczne, zostały oznaczone numerem oraz datą sporządzenia aktu, zgodnie z § 43 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 9 lutego 2015 r. w sprawie sposobu

prowadzenia rejestru stanu cywilnego oraz akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. z 2016 r., poz. 1351) (*akta kontroli str. 30-36*).

2. Sporządzanie aktów stanu cywilnego.

2.1. Urodzenia

W okresie objętym kontrolą sporządzono 21 aktów urodzeń. Badaniem kontrolnym objęto 17 wybranych spraw. Na tej podstawie stwierdzono, że 16 aktów urodzeń zostało sporządzonych w trybie wynikającym z art. 104 p.a.s.c., tj. przeniesienia do rejestru stanu cywilnego w drodze transkrypcji zagranicznego dokumentu stanu cywilnego, będącego dowodem urodzenia i jego rejestracji za granicą, natomiast 1 akt urodzenia sporządzono na podstawie art. 99 p.a.s.c., tj. w formie czynności materialno-technicznej, zarejestrowano urodzenie, które nastąpiło poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie nie jest prowadzona rejestracja stanu cywilnego. Rejestracja ww. czynności dokonywana była bez zastrzeżeń. Oryginalne dokumenty zagraniczne, które były podstawą wpisania do polskich ksiąg oraz ich tłumaczenie na język polski, włączane były do akt zbiorowych. W aktach, w „Adnotacjach” prawidłowo wpisywana była informacja o podstawie wpisania aktu lub rejestracji zdarzenia. Akty zostały uzupełnione, dzięki czemu posiadają pełną moc dowodową. Pisownia nazw własnych zgodnie z żądaniem wnioskodawców była dostosowana do reguł pisowni polskiej na podstawie wcześniejszych aktów stanu cywilnego rodziców.

W badanym okresie Kierownik Urzędu Stanu Cywilnego w Rozogach przyjął jedno oświadczenie o uznaniu ojcostwa. Czynności dokonane przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w tej sprawie przeprowadzone zostały zgodnie z przepisami Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz przepisami ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego. Protokół z oświadczeniem rodziców został przesłany do urzędu stanu cywilnego miejsca urodzenia dziecka (*akta kontroli str. 72-73, str. 77-78*).

2.2. Małżeństwa

W okresie objętym kontrolą sporządzono 31 aktów małżeństwa w trybie zwykłym oraz 2 akty w trybie szczególnym (art. 104 p.a.s.c.); badaniem objęto 17 spraw, w tym 15 aktów sporządzonych w trybie zwykłym oraz 2 w trybie transkrypcji.

Ustalono, że w przypadku ślubów udzielanych przez Kierownika USC w Rozogach (2 przypadki) akty małżeństwa sporządzono prawidłowo, na podstawie protokołu przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński. Oświadczenia zostały przyjęte w sposób określony w art. 1 § 1 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (dalej jako k.r.o.). Kierownik USC przyjął oświadczenia w sposób prawidłowy, tak jak zapewnienia o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa. Ponadto zbadano 13 wybranych przypadków zawarcia małżeństwa w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 k.r.o. (ślub konkordatowy). Ustalono, że zgodnie z p.a.s.c. podstawą sporządzenia aktów małżeństwa były każdorazowo zaświadczenia stwierdzające brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa oraz zaświadczenia stwierdzające, że oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński zostały złożone w obecności duchownego. Dokumenty te dostarczono do USC w terminie określonym w art. 8 § 3 k.r.o. Na zaświadczeniach potwierdzono daty dostarczenia przez duchownego dokumentu. W jednym przypadku (nr 2817052/00/AM/2019/046045) nupturienci wystąpili o wydanie zezwolenia na zawarcie małżeństwa przed upływem miesiąca od dnia, kiedy złożyli zapewnienie, wykazując ważne względy przemawiające za skróceniem terminu wyczekiwania. Kierownik USC zezwolił na skrócenie terminu.

Związki małżeńskie zawarte między obywatelami Polski a cudzoziemcami – akty sporządzone zostały prawidłowo (2817052/00/AM/2019/046045, 2817052/00/AM/2019/809774). Cudzoziemcy zgodnie z art. 79 ust. 1 ustawy Prawo o aktach stanu cywilnego złożyli zapewnienia o braku przeszkód do zawarcia związku małżeńskiego oraz przedłożyli

postanowienia zwalniające ich od obowiązku przedłożenia dokumentu stwierdzającego, że zgodnie z właściwym prawem może zawrzeć małżeństwo, a także odpis aktu urodzenia.

Ponadto zbadano 2 przypadki transkrypcji zagranicznych aktów małżeństwa do polskiego rejestru stanu cywilnego zgodnie z art. 104 p.a.s.c. Ustalono, że oryginalne dokumenty wraz z ich urzędowym tłumaczeniem na język polski zostały włączone do akt zbiorowych, a w rubryce „Adnotacje” zamieszczona została podstawa sporządzenia aktu. Transkrybowane akty zostały uzupełnione na podstawie art. 37 p.a.s.c. W tych przypadkach, na wniosek zainteresowanej osoby, Kierownik USC dostosował pisownię danych zawartych w zagranicznym dokumencie do reguł pisowni polskiej (nr 2817052/00/AM/2019/248787 i 2817052/00/AM/2019/091393).

W trakcie kontroli sprawdzono dwa oświadczenia małżonka rozwiedzionego o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa, przyjęte przez Kierownika Urzędu Stanu Cywilnego w trybie art. 59 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Oświadczenia zostały przyjęte w sposób prawidłowy, przed upływem trzech miesięcy od uprawomocnienia się wyroku rozwodowego. Protokół przyjęcia oświadczenia o powrocie do nazwiska noszonego przed zawarciem małżeństwa sporządzony został zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 20 do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z 29 stycznia 2015 r. w sprawie wzorów dokumentów wydawanych z zakresu rejestracji stanu cywilnego (Dz. U. poz. 194) (*akta kontroli str. 73, str. 79-80*).

2.3. Zgony

W okresie objętym kontrolą sporządzono 29 aktów zgonu, w tym 28 w trybie zwykłym i 1 w trybie szczególnym. Badaniem objęto 11 aktów, w tym 10 sporządzonych w trybie zwykłym oraz 1 w trybie szczególnym – dokonano rejestracji zgonu, który nastąpił poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie został tam zarejestrowany. Wszystkie zbadane akty sporządzone w trybie zwykłym sporządzono z zachowaniem terminu określonego w art. 92 ust. 1 p.a.s.c., na podstawie karty zgonu oraz protokołu zgłoszenia zgonu. We wszystkich badanych sprawach zgłoszenia zgonu zostały dokonane terminowo. Natomiast rejestracji zgonu, który nastąpił poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej i nie został tam zarejestrowany, dokonano zgodnie z art. 99 p.a.s.c. (*akta kontroli str. 73, str. 80-81*).

3. Czynności materialno-techniczne nie skutkujące sporządzeniem aktu, dołączanie wzmianek dodatkowych do aktów oraz przyjmowanie oświadczeń.

W okresie objętym kontrolą Kierownik USC dokonał 27 czynności materialno-technicznych nieskutkujących sporządzeniem aktu stanu cywilnego (teczka USC.5352). Badaniem objęto 9 wybranych spraw:

- sprostowanie aktu stanu cywilnego na podstawie art. 35 p.a.s.c. – 1 sprawa;
- uzupełnienie aktu na podstawie art. 37 p.a.s.c. – 6 spraw;
- unieważnienie aktu na podstawie art. 39a p.a.s.c. – 1 sprawa;
- unieważnienie wzmianki na podstawie art. 41 p.a.s.c. – 1 sprawa.

Sprostowania i uzupełnienia aktów dokonywane były na wniosek lub z urzędu. W przypadku dokonania czynności z urzędu Kierownik USC informował osobę, której akt dotyczy, o zamiarze sprostowania lub uzupełnienia. Po uzupełnieniu lub sprostowaniu aktu urzędnik wydawał wnioskodawcy odpis zupełny aktu. Natomiast w sprawach unieważnienia aktu na podstawie art. 39a i 41 p.a.s.c. Kierownik USC działał prawidłowo, z urzędu, zamieszczając w aktach zbiorowych notatkę wskazującą przyczynę unieważnienia. W przypadku, gdy z unieważnianego aktu wydano wcześniej odpis, urzędnik poinformował osobę, która wcześniej pobrała z tego aktu odpis o unieważnieniu oraz przekazał odpis właściwego aktu. We wszystkich zbadanych sprawach do aktów zostały dołączone stosowne wzmianki dodatkowe (*akta kontroli str. 73-74*).

4. Wydawanie dokumentów z rejestru stanu cywilnego oraz innych zaświadczeń określonych w ustawie Prawo o aktach stanu cywilnego.

Sprawdzono sposób załatwienia 30 z 290 przyjętych wniosków o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego (10,34% wszystkich spraw) – teczka USC.5362. Kontroli poddano sprawy nr 4, 7, 12, 29, 55, 61, 85, 97, 101, 106, 112, 120, 125, 128, 142 z pierwszego półrocza oraz sprawy 154, 160, 180, 186, 197, 206, 212, 221, 225, 231, 234 z drugiego półrocza. W 17 sprawach wydanie odpisu nastąpiło za pobraniem opłaty skarbowej. Odpisy wydawane były osobom uprawnionym na podstawie pisemnego wniosku, na którym wnioskodawca kwitował odbiór odpisu, ewentualnie były doręczane pocztą. W tym zakresie nie stwierdzono błędów, jednakże stwierdzono, że w sprawach nr USC.5362.160.2019 oraz USC. 5362.212.2019 wnioskodawcy wskazywali jako powód wydania odpisu instytucję, w jakiej ma być przedłożony odpis aktu, a nie wskazywali rodzaju sprawy, co w ocenie kontrolujących stanowi naruszenie zapisów ustawy z 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (tekst jedn. Dz. U. z 2019 r., poz. 1000 ze zm.). Powyższe stanowiło uchybienie, które nie wpłynęło na prawidłową realizację zadań. Przyczyną powstania uchybienia było zbyt nieformalne podejście do załatwianych spraw.

Ponadto sprawdzono:

- wydawanie zaświadczeń o stanie cywilnym – teczka USC.5364.1., badaniem objęto 4 sprawy (nr 1, 2, 5 i 11);
- wydawanie zaświadczeń o zaginięciu lub zniszczeniu księgi stanu cywilnego – zbadano 2 sprawy z teczki USC.5364.1 (nr 1 i 4).

W powyższym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości lub uchybień (*akta kontroli str.74-75*).

5. Przenoszenie aktów z ksiąg stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego.

Zgodnie z art. 124 ust. 1 i 2 p.a.s.c. przeniesienie aktu stanu cywilnego sporządzonego w księdze stanu cywilnego do rejestru stanu cywilnego polega na zamieszczeniu w rejestrze treści aktu z chwili jego sporządzenia w zakresie wymaganym w niniejszej ustawie oraz wzmianek dodatkowych, przypisków i informacji zawartych w rubryce „uwagi”.

Kontroli poddano sposób przeniesienia 24 z 980 aktów przeniesionych z ksiąg do rejestru stanu cywilnego – 2,44% wszystkich zmigrowanych aktów. Ustalono, że akty zostały przeniesione prawidłowo, w zakresie danych wymaganych obecnie obowiązującą ustawą, ponadto uzupełniono dane pod aktem i wpisano w księdze wzmiankę o przeniesieniu aktu do rejestru (*akta kontroli str. 75, str. 81*).

6. Prowadzenie postępowań w sprawie zmiany imienia i nazwiska.

W okresie objętym kontrolą Kierownik USC w Rozogach wydał 4 decyzje o zmianie imienia lub nazwiska – teczka USC.5355. Badaniem objęto wszystkie sprawy.

Ustalono, że sprawy nr 1, 3 i 4 dotyczyły zmiany nazwiska, natomiast sprawa nr 2 – zmiany imienia. W analizowanych sprawach postępowanie zostało przeprowadzone prawidłowo, a zebrany materiał dowodowy należy uznać za wyczerpujący. Wnioskujący o zmianę imienia lub nazwiska składali obszernie wyjaśnienia uzasadniające dokonanie zmiany. Sprawy zostały rozpatrzone na podstawie kompletnych wniosków, zgodnie z procedurą administracyjną (*akta kontroli str. 75*). W badanych sprawach kontrolujący stwierdzili jednak, że ww. decyzje, na skutek błędnej interpretacji przepisów przez pracownika, zostały doręczone na piśmie nie tylko stronie, ale również kierownikowi urzędu stanu cywilnego, który sporządził akt urodzenia strony (uchybienie). Należy wskazać, że art. 13 ust. 1 ustawy o zmianie imienia i nazwiska nakazuje przesłać decyzję właściwemu kierownikowi urzędu stanu cywilnego – w celu dołączenia stosownej wzmianki do aktu urodzenia – wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego. Kierownik USC w

Rozogach dopełnił tego obowiązku, ale jednocześnie przesłał decyzję na piśmie listem poleconym, co należy uznać za działanie niewłaściwe i generujące niepotrzebne koszty związane z przesyłką pocztową. Trzeba też wskazać na treść art. 4 ust. 2 p.a.s.c., który stanowi, że organy administracji publicznej przekazują urzędom stanu cywilnego odpisy decyzji administracyjnych mających wpływ na treść lub ważność aktu stanu cywilnego w terminie 7 dni od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna, z wyjątkiem decyzji administracyjnych o zmianie imienia lub nazwiska, które są przekazywane w trybie ustawy z dnia 17 października 2008 r. o zmianie imienia i nazwiska (*akta kontroli str. 65-70*).

Do ustaleń kontroli, przedstawionych kierownikowi jednostki kontrolowanej w projekcie wystąpienia pokontrolnego, nie wniesiono zastrzeżeń.

Mając na uwadze powyższe ustalenia i oceny wnoszę o usunięcie uchybień poprzez:

1. Usytuowanie archiwum Urzędu Stanu Cywilnego w pomieszczeniu, które zabezpieczy księgi i akta zbiorowe przed ich uszkodzeniem i zniszczeniem.
2. Dokonanie przeglądu posiadanych ksiąg stanu cywilnego oraz poddanie oprawie zniszczonych egzemplarzy.
3. Żądanie od wnioskodawców występujących o wydanie odpisu aktu stanu cywilnego wskazywania sprawy co do rodzaju, a nie instytucji, w której chcą przedłożyć odpis.
4. Przesyłanie decyzji o zmianie imienia lub nazwiska właściwym kierownikom urzędów stanu cywilnego – w celu dołączenia stosownej wzmianki do aktu urodzenia bądź małżeństwa – wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, w którym jest prowadzony rejestr stanu cywilnego.

Proszę Pana Wójta o podjęcie działań mających na celu usunięcie stwierdzonych uchybień oraz o poinformowanie Wojewody Warmińsko-Mazurskiego w terminie 21 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia, o sposobie wykorzystania uwag i wniosków oraz wykonania zaleceń, a także o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań.

Jednocześnie informuję, że stosownie do art. 48 ustawy o kontroli w administracji rządowej od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

WOJEWODA
WARMIŃSKO-MAZURSKI
Artur Chojecki